

EESTI EVANGEELNE LUTERLIK KIRIK. AUDRU KOGUDUS

Audru "Püha Risti" kiriku 275 juubeli pühaks 9-mal oktobril 1911

Pärnu : [s.n.]
1911

Tartu Ülikooli Raamatukogu: A-28169

Trükise digitaalkoopia ehk e-raamatu tellimine (eBooks on Demand (EOD)) –miljonid raamatud vaid hiireklõpsu kaugusel rohkem kui kümnes Euroopa riigis!

Täname Teid, et valisite EOD!

Euroopa raamatukogudes säilitatakse miljoneid 15.–20. sajandi raamatuid. Kõik need raamatud on nüüd kättesaadavad e-raamatuna — vaid hiireklõpsu kaugusel 24 tundi ööpäevas, 7 päeva nädalas. Tehke otsing mõne EOD võrgustikuga liitunud raamatukogu elektronkataloogis ja tellige raamatust digitaalkoopia ehk e-raamat kogu maailmast. Soovitud raamat digiteeritakse ja tehakse Teile kättesaadavaks digitaalkoopiana ehk e-raamatuna.

Miks e-raamat?

- ⇒ Saate kasutada standardtarkvara digitaalkoopia lugemiseks arvutiekraanil, suurendada pilti või navigeerida läbi terve raamatu.
- ⇒ Saate välja trükkida üksikuid lehekülgi või kogu raamatu.
- ⇒ Saate kasutada üksikterminite täistekstotsingut nii ühe faili kui failikomplekti (isikliku e-raamatukogu) piires.
- ⇒ Saate kopeerida pilte ja tekstiosi teistesse rakendustesse, näiteks tekstitötlusprogrammidesse.

Tingimused

EOD teenust kasutades nõustute Te tingimustega, mille on kehtestanud raamatut omav raamatukogu. EOD võimaldab juurdepääsu digiteeritud dokumentidele rangelt isiklikel, mittekommertseesmärkidel. Kui soovite digitaalkoopiat muuks otstarbeks, palun võtke ühendust raamatukoguga.

- ⇒ Tingimused inglise keeles: <http://books2ebooks.eu/odm/html/utl/en/agb.html>
- ⇒ Tingimused saksa keeles: <http://books2ebooks.eu/odm/html/utl/et/agb.html>

Rohkem e-raamatuid

Seda teenust pakub juba tosin raamatukogu enam kui kümnes Euroopa riigis.
Lisainfo aadressil: <http://books2ebooks.eu>

A-28169

115-574

Mudru

„Püha Risti”

firifu

275 juubeli pühaks

9-mal oktobril 1911.

1636 - 1911.

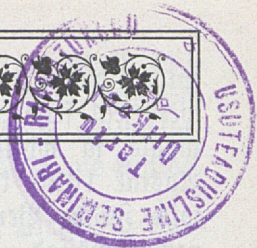
E. V.

~~TARTU ÜLIKOOLI
USUTEADUSKOND
SEMINARI RAAMATUKOGU~~

~~Tartus, 13 VIII 1911 Ga.~~

~~N° 3628~~

L. W. Laakmann, Pärnus.
1911.

Mõned asjad minevikust.

„Ma tahan Jehoowa tegusid meele tuletada!
Küll ma tahan meele tuletada su imeasju, mis
wanast on sündinud.“ L. S. 77, 12.

275 aastat on meie armas kirik wana. Pühapäewal, 9-mal oktoobril 1636 õnnistati Audru „Püha Kisti“ kirikut. Täna, jällegi pühapäewal, 9. oktoobril, tohime meie tema 275 aastast juubeli püha pühitseda. 275 aastat! Kui väga pikk on see aeg! Küll teaksiwad need wanad kiriku müürid meile imelikudest ennemuistsetest asjadest rääkida, kui neil teelt olets! Küll olets huwitaw nende kõnet ja ennemuistseid lugusid kuulda! Aga nemad waikiwad. Seepärast peame meie sellega leppima, mis inimeste käsi üles tähendanud on. Seda on wähe, aga ka seegi äratav meie huwitust. 25 aasta eest, kui sina oma kiriku 250 juubeli püha pühitsesid, on sinu unustamata hingekarjane, Robert Heinrich Holst, seda kõik kokku korjanud ja juubeli pühaks weikse raamatuna ilmuda lasknud. Veel mõned raamatukesed on järele jäänud. Keda meie kiriku ajalugu huwitab, võib neid minu käest saada.

Mõned üffikud arwud tahaksin mina sellest raamatukesest wälja wõtta. Siis tahaksin mina wiimaste 25 aasta tähtsamate sündmuste peale tähelepanemist juhatada, et lõppeks su silma waadet nende asjade peale pöördada, millega meie kirik kaunistatud on.

Umbes 400 aastat kuulutati meie kihelkonnas Rooma katoliku usku. Umbes 1216 a. pärast Kristuse sündimist jõudsiwad ristiusu kuulutajad ka meie juure ja ehitasid Sawi külla alla „Püha Martini“ kabeli. Ta waremed oliwad veel 25 aasta eest „Kiwiränga“ talu maa peal näha. 250

juubeli püha mälestuseks seati sinna rist üles, mis praegugi veel seal seisab. Siis tuli Ewangeliumi-Luteruse usk meie maale ja wõitis ka meie juures rahwa südamed ära. Aastal 1625 kinkis Rootsi kuningas Gustav Adolf krahwiile Franz Bernhard Thurn'ile Audru, Tori ja Tahkuranna mõisad. Selle krahwi lese proua Magdalena (sünd. von Hardeck) läbi sai 1636 aastal meie kirik üles ehitatud ja temale nimetaks pandud: „Püha Kristi“ kirik.

275 aastat on meie kiriku kõrgete müüride wahel ewangeliumi kuulutatud. 13 õpetajat on nende aastate jooksul siin oma healt tõstnud ja kogudusele teed juhitanud igamehe kodumaa poole: 1) Ludowikus Raspius, 1636-1662; 2) Heinrich Samuel Mustermann, 1662-1666; 3) Friedrich Döpner, 1666-1710; 4) Heinrich Christian Mezholdt, 1711-1730; 5) Georg Sörger, 1731-1746; 6) Johann Heinrich Wippert, 1748-1757; 7) Heinrich Ernst Hirzius, 1760-1786; 8) Kristjan August Kornrumpf, 1786-1806; 9) Heinrich Bochmann, 1807-1835; 10) Karl Friedrich Paul, 1836-1868; 11) Bernhard Kählbrandt, 1868-1883; 12) Robert Heinrich Holst, 1883-1901; 13) Alfred Debius.

Truuiks abilisteks nende töö juures on õpetajatele järgmised köstrid olnud: (Endistest köstritest ei ole mitte midagi enam teada). 1) Hammerschlag, 1822; 2) Hindrik Wilhelm Martens, 1823-1839; 3) Friedrich Säbelmann, 1839-1847; 4) Otto Säbelmann, 1847-1863; 5) August Lorenzson, 1863-1874; 6) Adolf Grenzstein, 1874-1876; 7) Karl Niggul, 1876-1891; 8) Karl Tarkpea. — Järgmised wõõrmündrid on aitanud koguduse liikmete hingede järele walwata ja waimuliku elu eest hoolt kanda: 1) Andrus Mets; 2) Jüri Kesper; 3) Mihkel Sopauk; 4) Brits Kristimets; 5) Mihkel Weeland; 6) Jaan Markin; 7) Jüri Kuusik; 8) Jaan Joosep; 9) Jaan Kesper; 10) Jaan Arni; 11) Jüri Soomann; 12) Hans Karu.

Meie kihelkonna koolides on järgmised kooliõpetajad tööl olnud:

- a) kihelkonna koolis : 1) Hammerschlag ; 2) Hindrik Wilhelm Martens ; 3) Friedrich Säbelmann ; 4) Otto Säbelmann ; 5) August Lorenzson ; 6) Adolf Grenstein ; 7) Karl Niggul ; 8) August Kuusberg ; 9) Hans Kottas.
- b) Andru koolis : 1) Wihmann ; 2) Peeter Pirs ; 3) Andres Laos ; 4) Jaan Raawik ; 5) Jakob Jaagor ; 6) Mart Wolt ; 7) Mihkel Mihkelson ; 8) Juri Tarkpea ; 9) Karl Niemann.
- c) Dara koolis : 1) Jüri Paara ; 2) Mihkel Popp ; 3) Hans Esna ; 4) Jaan Popp ; 5) Madu Popp.
- d) Malda koolis : 1) Nuka Peeter ; 2) Hindrek Mardeat ; 3) Peeter Mardeat ; 4) Andrus Pirs ; 5) Tõnis Nasku.
- e) Ühendatud Dara-Malda koolis : 1) Mart Gärtner ; 2) Friedrich Westus ; 3) Jaan Joosep ; 4) Johann Püll.
- f) Pohara koolis : 1) Andres Tiidu ; 2) Märt Tiidu ; 3) Mihkel Tarkpea ; 4) Peeter Tarkpea ; 5) Mart Tarkpea ; 6) Jaan Tarkpea ; 7) Reinhold Niemann ; 8) Kristijan Otkstavel ; 9) Friedrich Awikson ; 10) Alide Jagor.
- g) Kabriste koolis : 1) Andrus Pent ; 2) Hendrik Kömm ; 3) Hans Esna ; 4) Peeter Popp ; 5) Mart Gärtner ; 6) Jüri Jagor ; 7) Jüri Wisjak ; 8) Baju ; 9) Jakob Naudi ; 10) Karl Marfin.
- h) Kiriku walla koolis : 1) Madu Pirs ; 2) Jaan Juhanson ; 3) Jaan Turnas ; 4) Andrus Groosmann ; 5) Juhan Kullisson ; 6) Madu Peet ; 7) Mihkel Baju ; 8) Loorents Reiberg ; 9) Karl Frisch ; 10) Karl Tarkpea.
- i) Bõlla koolis : 1) Jüri Ausmann ; 2) Madu Sang ; 3) Mihkel Ahtmann ; 4) Juhan Fuurik ; 5) Hans Ausmann ; 6) Juhan Gewart ; 7) Peeter Saarepera ; 8) Mihkel Raagus ; 9) Mihkel Monk.
-

Pöörame meie nüüd omad filmad wiimase 25 aasta peale tagasi, siis jääb meie film peatama kadunud õpetaja Robert Heinrich Holst'i peale. Kustumata tähtedega on tema oma nime mitte üksnes meie kihelkonna ajaloošse waid ka koguduse südamesse üles tähendanud. Kui mina siin sinule, armas kogudus, temast wähe enam räägin, siis ma ei unusta mitte ära, et ka tema muud ei olnud, kui nõder inimene, kellel ka oma jagu wigu ja puudusi oli. Aga täna teda meele tuletades tahame meie wead ja puudused kõrwale jätta ja tahame enestele filmade ette seada, mis Jumal meile tema läbi on annud. Su kadunud hingekarjane on sündinud 10. Weebruari 1858 Kanepä kirikumõisas. Ta isa oli Kanepä õpetaja Georg Holst. Ju noores eas põles Robert Holst'i südames see tuli, mis usklikude wanemate ja kooliõpetajate ja ülikooliõpetajate õhutusel pärastpoole wägewas leekides loitis, nimelt halastaja armastuse tuli. Ju poisikesena pani tema ikka 2 leiwatükki, mis temale anti, ühe ära kõrwale, et seda waestele anda. Noorest põlwest saadik mõistis tema palwes oma taewase Isaga rääkida. Noorest põlwest saadik tõmbas teda salawägi igaweste mägede poole, nõnda et ta armsamaks lauluksi oli: „Jeruusalem, ja püha taewa linn.“

Siis wõttis Jumal teda kannatamiste kooli. Tema ihu muldne hoone oli wäga nõder. Palju, wäga palju on Jumal teda haiguste all kannatada lasknud. Aga need kannatamised saatsiwad temale ka suurt õnnistust: nemad said temale tuleks, mis teda puhastas ja pühitses. Tema õppis oma jõuetust tundma ja põlewa igatsusega omad käed Jumala armu järele wälja sirutama. Ka tema elus on nõnda tõeks saanud Iskanda sõna Pauluse wastus: „Sulle saab küll minu armust; sest mu wägi saab nõdruse sees täie wõimuse.“ Nõdra ihusse oli Jumala arm wäsimata hoole, raudse tahtmise wõimu ja kustutamata armastuse pannud.

1883 aastal astus tema siin ametisse enne endise õpetaja Bernhardt Kählbrandt'i abilisenä ja pärast tema surma koguduse õpetajana.

Kõik tema töö võime ühe sõna alla kokku võtta: tema oli oma koguduse hingekarjane sõna täies mõttes. Armastusega oli tema süda täidetud. See armastus ilmutas ennast kõigepealt selles, et tema lapsed, nõbrad, waejed, wiletsad, ülepea kõik, kellele mingisugusel wiisil abi tarwis läks, oma hoole alla wõttis. Tema ei wäsinud mitte ära neid otfimast, trööstimast, kinnitamast ja Issanda juure juhatamast. Tema unustas oma haiguse ja walu ära, kui neil tema abi tarwis läks. Aga sellejama armastusega on tema ka neid armastanud, kes terwed olid. Kõige tõsidusega seadis tema neile nende patud filmade ette, et siis rõhutuid ja koormatuid armu hallikale juhutada.

23. Augustil 1901 aastal oli tema ihu wastupanemise jõud raugenud. Ta süda jäi seisma, ta film waos kinni wiimseks maapealseks uneks. Suur koguduse hull oli kokku tulnud, et oma armastatud hingekarjast wiimsele maapealsele puhkeajemele jaata. Meie nüüdne Pärnu maakonna praost ütles ta hana kalmu juures: „Oh mu wend Jonatan! Mul on kitsas käes sinu pärast, ja olid mulle väga lõbus.“ Meis sõnades wõttis tema lihidalt kõik need tundmused ihtekokku, mis koguduse ja ametiwendade südames liikusid, sest raske ja walus oli lahkumine sellest mehest.

Täna tahame meie teda täis tänu Jumala wastu meele tuletada. Meie tahame Jumalat tänada, et tema nõdra ihusse wägewa armastuse on mahutanud, ja meid on lastanud sellest armastusest osa jaada.

Beel ühest teisest mehest ei tohi meie täna mitte mööda minna. See on meie kiriku wöörmündri herra, parun Pilar von Pilchau. 35 aastat on tema oma ametit pidanud. Truuiks on tema meie weikesele kihelkonnale ka siis jäänud, kui teda suurema, laiema tööpõllu peale kutsuti. Kogu Siwimaa asju ajades, on tema ikka jälle aega leidnud, ka meie koguduse asjade peale mõtelda, iseäranis wiimastel aasatel, kus meie oma Jumala koja lan-

genud müüriksid jälle tohendamata hakkasime. Selle eest tahame meie teda tänada.

Täis tänu Jumala ja meie Keisri herra vastu tahame meie täna meele tuletada ka seda tähtsat päeva, mis meie maal tuhandete südametest õhtamisest kaotas ja tuhandete filmist piisaraid kuiwatas, nimelt usu priiuse päewa 1905 aastal. Meie koguduses on 151 hingel võimalik olnud seda kätte saada, mis nende süda ammugi taga igatses. Nemat tohiwad meiega ühes koos omad põlweid Jumala ette nõtkutada, meie kirikus armulaual käia, meie koolides oma lapsi kasvatada.

Täna, meie armsa Jumala koja juubelpühäl, tahame meie teda kord lähemalt silmitseda. 275 aasta eest on meie kirik ehitatud. Nii wäga wana on ta, ja siiski, täna seisab tema meie ees ilusam ja kaunim, kui sel päewal, mil teda Jumala kojaks pühitseti. Wiimast korda oli teda 1873 aastal põhjalikumalt parandatud. Aastate jookkul oli meie Jumala koda seestpoolt ja wäljastpoolt lagunema hakkanud. Iseäranis suurt muret tegiwad meile meie kiriku torn ja katus.

Astud sina meie Jumala kotta, siis paistab sinule kaugele ju meie ilus altari ruum ühes altari pildiga filmi. Endised altari pildid on käärkambriks aset leidnud. Selle kingitus ja kelle töö nemad on, on teadmata. Meie praegune altari pilt, ristilöödud Issanda kujuk, on Berliini kunstniku Bierbaum'i töö. Selle pildi annetas meie kirikule kadunud Audru paroni proua 1872 aastal. Pingid ja puust wälja löigatud seinad ehted altari ruumis, nõndasama ka pingid kiriku ruumis on 1885 aastal Audru paruni preili Eliisabet Pilar von Pilchau hoolekandmisel muuretjetud. Kunstirikkalt maalitud afnad altari ruumis on kadunud Audru paruni proua 1892 aastal kinninud.

1908 aastal warastati muu asjade seas ka meie kaunid wanaaegsed altari lühtrid ära. Koguduse armastus

pani warsti nii palju kokku, et meie 1910 aastal 70 rubla eest uued lühtrid osta võisime.

1900 aastal on paruni preili Bertha Pilar von Pilchau meie altari jaoks uued ilusad katted muretšenud. Armulaua ehteks on meil: 1) leibade toos hõbedast, kellegi Joosep Bug'i kingitus 1786 aastast; 2) leibade waagnakene hõbedast, kellegi Johann Daniel Bug'i kingitus 1789 aastast. See on väga maitserikas wanaaegne töö, ühelt poolt ehitud ristilöödud Jeesuse kujuga, teiselt poolt Adama ja Eewa kujudega; 3) hõbe karikas kellegi Reinhold Johann von Kirchner'i kingitus 1794 aastast; 4) hõbekann, kadunud Audru paruni proua annetus 1895 aastast.

Hakkame meie nüüd kiriku ruumi lähemalt silmitsema, siis paistab meile kõigepealt meie ilus kantsel filma. Miljal tema tehtud on, on teadmata. Wanal ajal olid mõistmata inimesed teda õli wärwiga üle tõmmata lasknud, nõnda et puu toimest midagi enam näha ei olnud. 1873 õõruti inetu wärw maha. Nüüd seisab tema rikkumata iluduses meie ees. Täna on põline tolm meie kiriku müüride pealt pühitud. Sihtjas, aga maitserikas ehtes terwitawad nemad sind. Praod, millest ju 1817 protokollis räägitakse, on kadunud. Kiriku lagi, mis 1841 aastal uuendatud oli ja mis nüüd pähä langeda ähwardas, on täiesti parandatud. Põrand on 1885 aastal, kui uued pingid üles seati, uuendatud ja täidab praegugi veel hästi oma kohust. Suur kroonlühter on 1893 aastal koguduse liikmete annetustega ostetud. Otse nõndajama on ükshind koguduse liikmed ühte nõuusse heitnud ja on meile 6 seinalühtert kinkinud, (kõige wiimane 1901 aastal), kuna leerilapsed meile lambid on muretšenud, mis koori alust walgustawad.

Orel eest oleme meie kadunud kirikuvõormündri herrale tänu wõlgu. 1843 laskis tema Waides orelichitaja Thal'i juures 365 hõbe rubla eest meie kiriku jaoks orelil walmis teha. Rahjuks ei taha wana orel mitte enam aja- ja asjakohaselt koguduse laulu saata. Loodame, et koguduse liikmed

jällegi ühte nõuusse heidavad, et meil võimalik oleks uut orelit muretseada.

Ustume meie kirikust käärkambri, siis näeme meie, et siin kõige suurem muudatus on ette võetud. Endine üks käärkamber on waheseina läbi kahte jaotatud. Häda sundis seda tegema. Seft et kirikumõis umbes 2¹/₂ wersta kirikust eemal on, seepärast juhtub ikka, et koguduse liikmed pühapäewa hommikul käärkambri oma asju diendawad. Nii mõnelgi oleks tarwis olnud 4 silma all õpetajaga rääkida, aga kohast, sündsat ruumi selle jaoks ei olnud. Nüüd on ometegi korda läinud, käärkambrit sel wiisil ümber ehitada, et koguduse liikmed ilma kartmata ka pühapäewa hommikul õpetajale oma häda kaebada wõiwad. Ümberehitamise juures leiti, et käärkambri all wanad müüritud ja wõlwitud hauad on. Neid muidugi mitte lahti ei võetud.

Nüüd läheme kirikust wälja ja hakkame oma mureslappi waatama: katus ja torni. Katus sai 1887 aastal uuesti tehtud, aga aja jookkul oli tema wihma ja lund läbi lastma hakkanud. Müürlatid ja paaride otsad olid ära mädanenud. Nüüd on tema parandatud, osalt plekiga, osalt telliskiwidega ja osalt tšementkiwidega kaetud. Töö on hoolega tehtud, nõnda et meil wihma ja lund enam karta ei ole.

1824 aastal sai meie torn uue katuse. Jakobi köster Birk oli töö 175 rubla eest oma peale wõtnud. 1857 aastal kohustas ennaft Audru mölder Maddisson 100 rubla eest sedasama töö ära tegema. 1858 oli uus katus walmis. 53 aastat on siis meie torn tormidele ja tuultele wastu pannud. Wiimaks hakkas tema ometegi kõdunema, seft et tema ülevalt oli wett sisse lastnud. Suwitaw on, et torn seestpoolt omal ajal ilma rauata on tehtud. Ka saagi ei ole töö juures tarwitatud, waid üksnes kirwest. Nüüd on tema uuema aja nõudmist mööda ümber ehitatud ja pealt kõige parema Siberi plekiga kaetud. Endise plekist kuuli asemel näed sa torni wardas waseft kuuli, mis meie kiriku wõõrmündri herra on kinfinud. Piiksewarda läbi

on torn wälgu wastu faitstud. 1894 aastal on foguduse armastus torni jaoks uue kella muretsemud. Tuule lipp meie torni wardas tuletab meie meele, et kõik siin maa peal muutlik ja heitlik on kui tuul. Aga üks on, kes muutmata seksamajeks jääb, meie Isand ja Õnnistegija Jeesus Kristus. Seepärast on ka meie torni kõige kõrgemaks ja kaunimaks ehteks Jeesuse rist. „Püha Risti“ kirik on meie armsa Jumala koja nimi. Rist torni otsas hüütab seda nime kaugelt ju kõikidele wastu ja juhatab meie silmad siit hädaorust üles Jeesuse juure, kes ristisambas rippus ja kes nüüd kadwuse woogude keskel kui kalju seisab: „Jeesus Kristus heila ja täna ja seesama igaweste“. Et meie risti oleme oma kiriku torni otsa pannud, see on meie tunnistus: „Meie ei häbene mitte Kristuse armuõpetust, sest see on Jumala wägi õnnistuseks igaihele, kes usub.“ Oh et Jumal ise armust annaks, et Audru foguduse liikmed selle tunnistusele igal ajal truuiks jääksiwad ja et Audru foguduse õpetajad oma ameti ja töö, oma kuulutuse ja elu juhtnööriks wõtaksid Pauluse sõna: „Mina ei arwanud ennast teie seas ühtegi muud teadwat, kui aga Jeesust Kristust, ja teda kui ristilöödud Kristust.“

Ja kui meie nüüd weel kord waimus mööda läinud aastate peale, iseäranis wiimaste 25 aasta peale tagasi waatame, siis meie ei wõi mitte teifiti, meie peame Jumalat südamest tänama ta suure armu ja helduse eest. „Mu hing, kiida Jehoowat, ja kõik mis minu sees, tema püha nime. Mu hing, kiida Jehoowat, ja ära unusta mitte tema heategemist ära. Tema on see, kes kõik su ülekohtu andeks annab, kes ära parandab kõik ju wigadused; kes su elu lunastab hukatusest, kes sind ehitab helduse ja halastusega kui krooniga“

Aruanne kiriku parandamise kohta:

1. Kiriku torni parandamine:

a) tööpalgad	2428 rub.	59 kop.
b) puu material	694	31 "
d) 169 puuda rauda	822	18 "
e) naelu	102	10 "
g) tsementi ja lupja	15	10 "
h) katus	1076	55 "
i) pikse varras	199	34 "

5338 r. 17 f.

2. Kiriku parandamine:

a) tööpalgad	1270	39 "
b) puu material	253	76 "
d) 14 puuda rauda	64	32 "
e) naelu	48	93 "
g) telliskivi	54	— "
h) katusekivi	147	— "
i) lupja, tsementi, kriiti, värvi	149	31 "
k) pappi, klaasi, traati	15	18 "
l) plekist katus, ahi, forsten	558	30 "
m) potisepa töö	6	— "

2567 r. 19 f.

Kõik ühtekokku 7905 r. 36 r.

Parandamise jaoks oli meil raha:

a) koguduse anded ja näitemüügide sisjetulekud	1650 r. — f.
b) kiriku mõõrmeistri herra kingitus	400 " — "

Ühtekokku 2050 r. — f.

Nõnda on meil siis praegu umbes 5800 rubla võlga kaelas. Kui kiriku parandamine käpile võeti, siis lubasivad konwendi saadikud ühel healel ühes aidata. Seepärast ei ole ehitamise jaoks waldade käest töölisti nõutud. Aga nüüd tahame meie kõik oma lubamist mööda käed ühte lüüa, et jeda võlga kustutada.

Suurt tänu oleme kõikidele võlgu, kes oma annetega meie tööd on toetanud, iseäranis meie kiriku wõõrmündri herrale tema suure kingituse eest ja abikasjale, kes meie 7 aasta peale 3700 rubla ilma protsendita on laenanud. Olgu siis meie armastus meie Jumala koja wastu tõesti nii suur, et meie selle aja jooksul oma wõlad ära tasume.

Audru kiriku 275-aastase Juubeli püha laulud.

(Laulud ka 250 a. juubeli pühal, 9 oktoobril 1886).

1.

Wiisil: Ma tahan jätta maha.

1. Oh kiida lauldes Loojat, Sa ristifogudus, Ja oma õnne toojat, Sa tema pärandus! Et küll Su peale käiwad Siin Sinu waenlased, Mis Sulle teha wõiwad Kõik Sinu wastased?

2. Sest ta on walitsenud Sind pruudiks tõega, Ja Sulle kinnitanud Su sõna, wandega, Et tema tahab hoida Sind häda waewa sees, Su waenlased ka wõita Küll omas wõimuses.

3. Ei oma poega ema Ei ilmas unusta, Ets lapse peale tema Küll ikka halasta? Ja kui halastuseta Su ema oleks ka, Ei ilmas unustada Sind fiiski taha Ta.

4. Seks oma sõna annab Ta kõige rahwale Ja ilma sisse kannab Ka jeda laiali. Kõik walet teeb ta tühjaks Ja segast õpetust, Kõik uhkust teeb ta halvaks Ja rikub kawalust.

5. Mis Jumal tõutanud, Ei jeda kahetse, Mis tema kuulutanud, Ets tema jeda tee? Ta wõtab uuendada Küll oma fogudust, Ja jeda ehitada Kui oma pärandust.

2.

Omalt wiisil:

1. Üks kindel linn ja warjupaik Du meie Jumal taewas, Ta hoiab meid kui kilp ja mõõk, Ja aitab kõiges waewas. See wana waenlane Du küll nüüd wihane; Suur wägi, kawalus Du tema tugewus; Ei ükski saa ta wastu.

2. Ei aita meie nõuu ja töö, See on küll pea lõp- nud. Üks mees on wõitlemisele Meil Isast appi tulnud, Kas tunned jeda meest? Ta nimi: Jeesus Kriist! See Isjand suurest wäest, See ainus Jumal tõest, Wõit talle peab jääma.

3. Kui oleks ilm täis kuratid, Kes tahaksid meid neelda, Ei kardada meie kedagit, Eks Jumal wõi neid keelda Maailma würstil weel Küll tige wiha meel, Ei siiski wõimust tall, Sest ta on kohtu all, Üks sõna rõhub teda!

3.

Wiisil: Kuis pean vastu wõtma.

1. Kui kõik ka taganeksid, Ei ma Sust tagane; Kui tänamata jääksid, Ei mina seda tee! Sa pidid mu eest kandma Suurt walu surmaga, Sest pean sulle andma Ka südant koguni. —

2. Nutt kipub ikka peale, Kui mõtlen, mis Sa teind, Ja et Su arm on siiski Mii mitme meelest läind! Kas waewa nägid wähe, Kui läksid jurmale, Ja unustuse pähä Du nagu jäänd Su töö.

3. Ja ometi Sa aitad Ja ikka ootad weel, Kui kõik Sust taganewad, Sull ikka ustaw meel. Eht inimesed seda Weel wiimaks tunnewad Ja libedaste nuttes Su poole pöörawad.

4. Ma olen Sind nüüd leidnud, Oh ära jätta mind! Su arm on ära wõitnud, Nüüd ma ei lasa Sind, Kui wendadele filmad, Kord lahti peawad, Siis nemadki Su hõlma Ja sülle ruttawad.

4.

Wiisil: Helde Jeesuse.

1. Jeesus eluteel Paista meie eel! Siis su järel wiibimata Käime ilma ekkimata, Kuni Sa meid siit Kodumaale wiid.

2. Tuleb kannata, Siis meid kinnita. Meie kaebada ei taha Olgu põli kuigi paha, Wiimaks ristitee Wiib ju Sinule.

3. Kui on häda käes, Eht ka filma ees Seisab ligimeste häda Anna waikjelt kanda seda. Otsa lõpmata Meele tuletata.

4. Saada meid siis nii Eru otsani. Kui ka tee
meil' raskets lähets, Eks ja ole abimehets! Wiimats wõ-
tad Sa Uffe lahti ka! —

5.

Wiisil: Üts kindel linn ja warjupait.

Eks meile sõna seisma jää, Et turtfugu naad wi-
hast? Ei Jeesu kirik hukka lää, Mis alustud ta Wai-
must. Kui wõtwad meie käest Muu, ihu last ja naest, Et
mingu igawest! Ei saa naad kasu ject, Ta riit peab meile
jääma!

www.books2ebooks.eu